

‘Mari-Marietta’ liburua poliki saltzen ari da Frisian

*Maite Gonzalez Esnalen ipuina
frisieraz plazaratu du Utjowerij etxeak*

Amagoia Iban / Donostia

Maite Gonzalez Esnalek duela hiru urte plazaratu zuen *Mari-Marietta* liburua (Alberdania). Espainiako Literatur Sari Nazionala jasotzeko hautagaien zerrendan sartu zuten beranduago, eta orain beste zerrenda batean topa daiteke lan hori: Frisiako Koperative Utjowerij argitaletxearen eskaintzenean.

KOPERATIVE UTJOWERIJ argitaldaria Bolswardekoa da (Frisia), eta bere izenak dioen bezala, kooperatiba moduan osatua dago, Europako iparraldeko argitaletxe askoren ereduari jarraiki. Hamabi liburu berri plazaratzen ditu urtean, frasieraz guztiak, eta aurtengo dozena horretako bat Maite Gonzalez Esnalen *Mari-Marietta* ipuina da, «harreman pertsonalen bidez argitaratua», idazleak nabarmendu duenez: «Idazle frisiar batzuk lagun ditut, eta horietako bat kooperatiba horretako kidea da. Nire liburuaren berri izan zutenean, irakurri nahi izan zuten, eta nik badut beste lagun bat, Elisabeth Watson, euskaraz hitz egin ez, baina ongi ulertzen duena. Berak itzuli zuen ingelesera, eta horren bidez irakurri ahal

izan zuten nire lana argitaletxe hartakoek».

Irakurri ostean, frasieraz argitaratzea erabaki zuten Utjowerijekoek, eta, horrenbestez, *Mari-Marietta* izan da argitaratu duten lehen itzulpena. «Badute horrelako gehiago plazaratzeko asmoa, baina pixkanaka».

Gonzalez Esnalen lanak, zenbait moldaketa behar izan ditu Frisiako eta Euskal Herriko gizarte ezberdintasunek eraginda. *Mari-Marietta*-ko protagonista apartamentu askoko eraikuntza batean bizi da, sotoan, bere familiak atezain lana betetzen baitu. Frisian ia ez da horrelako etxerik ezagutzen. Atezainik ere ez da han. Gonzalez Esnalen liburuan ageri den beste pertsonaia bat ere, amaordea, ulergaitza da Frisian, ez baita horrelakorik hango gizartean. Horregatik, frasierazko bertsioan amaordea izeba moduan ageri da. «Horrelakoak kontuan izanda, ohar batzuk ere sartu behar izan ditugu liburuan, sanmarko-setako opilak eta marigorriak zer diren azalduz, esate baterako», esan digu Gonzalez Esnalek.

Emaitzarekin oso gustura ageri da idazlea: «Duela hiru aste plazaratu zen han, Liburuaren Astea ospatu baitzuten orduan. Poliki sal-

JOSEBA OLALDE

Euskarazko lanen itzulpengintza antolatzekeo beharraz mintzatu da Maite Gonzalez Esnal.

tzen ari dela esan didate. Kritikak jasotzen ari naiz orain, nahiz eta argitaletxeak irakurle talde bat baduen, argitalpena egin baino lehen liburua irakurri zuena, eta galbahe hura gainditu zuen».

Eremu urriko hizkuntza bi

Euskal Idazleen Elkarteko idazkari izaki, euskarazko produkzioaren errealitatea zuzenetik ezagutzen du Maite Gonzalez Esnalek, eta frasiera ere eremu urriko hizkuntza izaki, bi literaturen arteko errealitateen artean badela antzekotasunik dio: «Antzeko arazoak ditugu, baina bideko beste toki batean daude. Ezberdintasunik nabarmenena da hango gizartea hemengoa baino dezente irakurzaleagoa dela. Herrixka guztietara astero furgoneta bat heltzen da, liburutegi

mugikor lana betetzen duena. Irakurzaletasuna, ordea, krisian sartu da han ere».

Mari-Marietta galegora ere itzuli diote Gonzalez Esnali: «Nire beste lagun batek itzuli du. Horrekin esan nahi dudana da merkatuko sareen beharrean gaudela euskal idazleok. Lagunen bidez ari

gara oraindik, eta hori ez da nahikoa».

Kataluniako eta Galiziako esperientziak aipatu ditu ildo horretatik: «Han, edozein liburu itzultzen dela ere, argitalpen kontratua erakutsita, itzultzaileak ziurtatua du bere lanaren ordaina eta sare arruntetako sarrera».

Yasar Kemal kurduaren liburu bat kaleratu dute

■ ‘Zanpa ezak sugea’ lana Xabier Aranburuk itzuli du, eta Txalapartak kaleratu

Erredakzioa / Bilbo

ZANPA EZAK SUGEA eleberririk ez du, zuzenean bederen, herri kurduaren egoeraz hitz egiten. Yasar Kemal liburu horren idazleak «errealismo magikoa» landu du lan horretan, liburuaren itzultzaile Xabier Aranburu Artzaik atzo Bilbon egin prentsurrekoan adierazi zuenez. «Errealismo magiko balkaniarra», itzultzaileak argitu zuenez. «Nekazal drama bat kontatzen du eleberrian Kemalek», Aranbururen zehaztapenen arabera.

Halaber, «gustura» irakurtzen dela esan zuen itzultzaileak.

Yasar Kemal idazlearen garrantziaz eta ekarpenaz ere mintzatu zen Aranburu: «Kurduentzat Yasar Kemal mito bizi baten pare da, eta nazioartean prestijio handia du, bai idazle bezala eta bai herri kurduaren defentsan egin lanarengatik».

Aurkezpenean Txalaparta argitaletxeak beste liburu bat ere aurkeztu zuen, hura ere kurduen ingurukoa: Jacqueline Sammali idazlearen *Ser kurdo, ¿es un delito?*.

Liburu hori ez da fikziozkoa, aurrekoa bezala, aitzitik, Turkiak mendean duen Kurdistango zatian eginiko ikerketa baten ondorioa da. Txalaparta argitaletxeko ardura-dun Carlos Aznarezek adierazi zuenez, liburu hori «herri kurduak existitzeko daraman borrokaren biografia gordina da».

Nestor Felli, Newroz elkarre euskal-kurduaren ordezkaria ere izan zen aurkezpenean, eta, haren iritziko, «ia sinestezina da kurduen inguruko bi liburu argitaratuta ikustea».